

Der var engang...

Søde jordbær, farlige dinosaurer, drager, prinser og prinsesser. Kreativiteten fik frit løb, da 27 syriske børn komponerede fantasifulde fortællinger i en tre-dages workshop på Det Danske Institut i Damaskus.

Af Maiken Enggaard

De har hårbøjler, tandbøjler, lange fletninger og kondisko. Præcis som danske børn. De fniser genert, hvisker og prikker drillende til hinanden.

”De er så veldresserede, du tror, det er løgn. Men se dem, de er lige så langsomt ved at tøjle op,” siger historiefortæller Marianne Josefsen, imens hun ud af øjenkrogen begejstret betragter flokken. Drengene og pigerne i 11-12 års alderen. De kommer alle fra den nærliggende skole, Gumana al-Halalia i Damaskus.

Sammen med historiefremviser og tolk Alaa Abdol-Hamid står Marianne Josefsen bag en tre-dages børne-workshop med historiefortællingen i fokus. De fysiske rammerne for workshoppen er Det Danske Institut i Damaskus, og målet er klart:

”Det handler om at føre børnene ind i det rum, hvor historien udfolder sig, og hvor de indre billeder, fantasien og drømmende lever,” forklarer Marianne Josefsen.

Tradition for fortællinger

Instituttets gamle Qa'a er til lejligheden udsmykket med et gigantisk pangfarvet, naivistisk maleri. Små perlekæder hænger ned fra væggen, og perledekorede lerfigurer er udstillet i hjørnet af lokalet. Børnene sidder helt stille. Nogle læner sig koncentreret fremover. Andre har med en pude i ryggen indtaget en mere tilbagelænet lytteposition. En lille dreng har glemt at lukke munden. En anden trommer forsigtigt en lydløs rytme på sit ene lår. Marianne Josefsen er midt i ”Prinsessen på ærten”. Hun læser ikke op fra en bog. Derimod er hele kropssproget og stemmeregisteret i brug. Efter hver sætning stopper hun op, og Alaa Abdol-Hamid tager hurtigt over med den arabiske oversættelse - leveret i en lige så levende version som den danske. Børnenes øjne flakker opmærksomt fra den ene til den anden fortæller.

”Historiefortælling træner børnenes evne til selv at skabe billeder. De skal koncentrere sig, og de skal bruge deres fantasi og indlevelsessevne. Det er vigtigt i en tid, hvor Disney har fået monopol på børnehistoriernes billedmateriale,” forklarer Marianne Josefsen og skynder sig at påpege, at de syriske børn er meget mere vant til at lytte til eventyr, end danske børn er.

”De har en meget stærkere fortælletradition her. Og det er tydeligt, at de er vant til at høre gamle historier fra forældre og bedsteforældre. I Danmark er det slut med historiefortælling i familierne, så vi kunne bestemt godt lære noget,” mener Marianne Josefsen.

Ranke-historier

Croissanter med olivenfyld, røde vingummihjerter og pistache-småkager bliver hevet indenbords i Instituttets gård. ”Man bliver sulten af historien om Frøkongen,” forklarer en pige, mens hun synker den sidste krumme.

Næste punkt på dagens program er, at alle børn skal vælge tre genstande fra en stor rodebunke bestående af glasperler, kunstige blomster, små stearinlys og plastikdyr og -frugter. Børnene skal kreere en ranke, og de skal derefter ud fra de valgte genstande finde på en historie. De får hver en lang ståltrådsnor, og går så ivrigt i gang med de små kunstværker. Derefter er det tid til at fortælle historierne for resten af klassen.

En af drengene viser stolt sin ranke frem i strakt arm og fortæller i korte sætninger historien om en mand, der var så frygteligt bange. Han sad alene inde i sin hule og turde ikke gå ud. Men en dag bestemte han sig for at spise sin frokost ude ved bålet. Lige som han havde sat sig,

blev han angrebet af en sulten dinosaurer. Manden kæmpede det bedste, han havde lært. Og vandt. Takket være dinosauren lærte manden at være modig. Børnene klapper begejstret, og historiens ejermand viser sine kridhvide, skæve fortænder frem i et bredt smil.

”Når børnene bliver trænet i selv at fortælle historier er det sprogligt stimulerende. De bliver styrket i at holde sammen på et forløb og formidle det videre, så det giver mening. Jeg har lært dem, at en god fortælling altid har en start, en handling og en afslutning. Og det har de taget til sig,” forklarer Marianne Josefsen og tilføjer, at det også er en stor oplevelse at se, hvordan børnene bliver mere og mere modige, som workshoppen skrider frem.

”Det at stille sig op foran de andre og fortælle sin egen historie kræver, at man giver slip og kaster sig ud på dybt vand. Det er en vigtig øvelse.”

Moralske fortællinger

En af pigerne har netop taget mod til sig, og markerer med en forsigtig hånd i luften, at hun gerne vil fortælle sin ranke-historie.

”Der var engang en meget fattig pige, der havde en ustyrlig trang til jordbær,” begynder hun. Og resten af klassen lytter opmærksomt på historien om pigen, der ingen penge havde, men i stedet fandt på at plukke en smuk blomst til manden, der solgte jordbær.

”Som tak gav manden hende et stort saftigt og sødt jordbær, og de to blev venner for altid. Og de levede lykkeligt til deres dages ende.”

Både Marianne Josefsen og Allaa Abdol-Hamid har bidt mærke i, at de syriske børn er meget glade for historier, der har en tydelig morale. I modsætning til danske børn, der ikke er så meget for de alt for storladne og gammeldags fortællinger, er børnene her vilde med gamle ordsprog og belærende budskaber.

”Når man hører sådan et lille menneske fyre en morale af, kan man godt få det lidt sådan; ’hallo er det dig, der snakker - eller er det bare din bedstemor, der prædiker?’ Men jeg fornemmer, at børnene er meget oprigtige,” fortæller Marianne Josefsen og bliver afbrudt af Allaa Abdol-Hamid.

”Ja, det er som om, de bliver hurtigere voksne her, de lærer at tage ansvar i en tidlig alder.”

At fortælle sig selv

Ifølge Marianne Josefsen er det ikke blot fantasien, koncentration og den sproglige bevidsthed, der bliver styrket, når børnene træner fortællerevnen. Børnene øver sig også i senere at kunne formulere drømme om deres egen fremtid. Livsfortællinger, der måske kan blive til virkelighed.

”I Danmark har vi efterhånden en tro på, at vi kan fortælle vore egen livshistorie og så rejse ud i verden og realisere den. Sådan er det ikke nødvendigvis for de syriske børn her. Men hvis man styrker børnenes evner til at forstille sig – evnen til at fortælle deres egne historier – kan alt ske. Man skal kunne se det, før det kan ske,” forklarer Marianne Josefsen og fortsætter:

”På den måde kan en god fortællerevne styrke ens identitet og selvstændighed”.

Det er næppe den store livshistorie, der fylder podernes hoveder i dag, men de udtrykker alle samtykkende stor begejstring for projektet:

”Det har været en stor ære at være med,” siger en lille nystrøget dreng.

”Det har været meget anderledes, end at gå i normal skole,” siger en anden og bliver suppleret af en tredje:

”Ja, Vi har arbejdet meget frit, og det har været sjovt. Jeg er også blevet mere modig.”

Marianne Josefsen gør sig klar til at fylde Qa´en og børnenes nethinder med næste etape af historien om Klodshans. Hun har også været meget tilfreds med forløbet, og glæder sig til at vende tilbage til Damaskus næste år.

Photos: Mathias Olander